

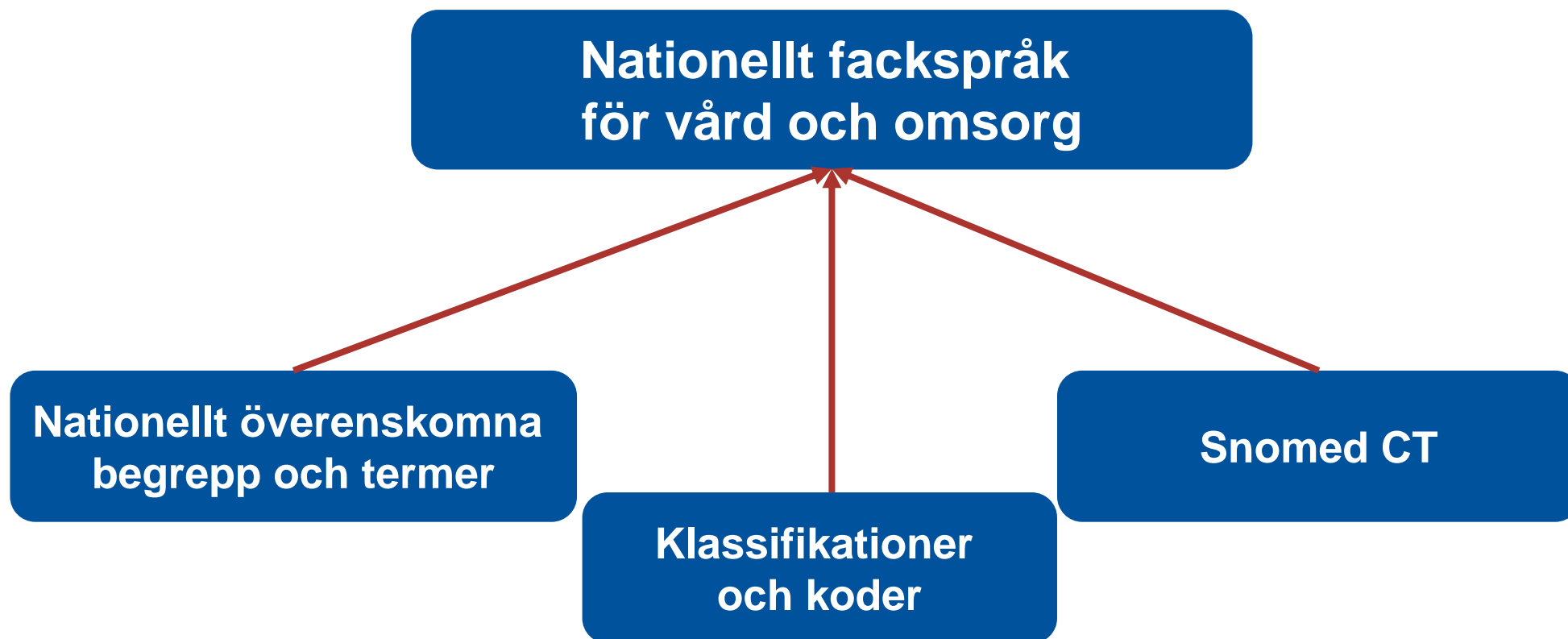
Nationellt fackspråk för vård och omsorg

Kvalitet i den svenska översättningen av Snomed CT

Karin Ahlzén

Termkonferensen 2009

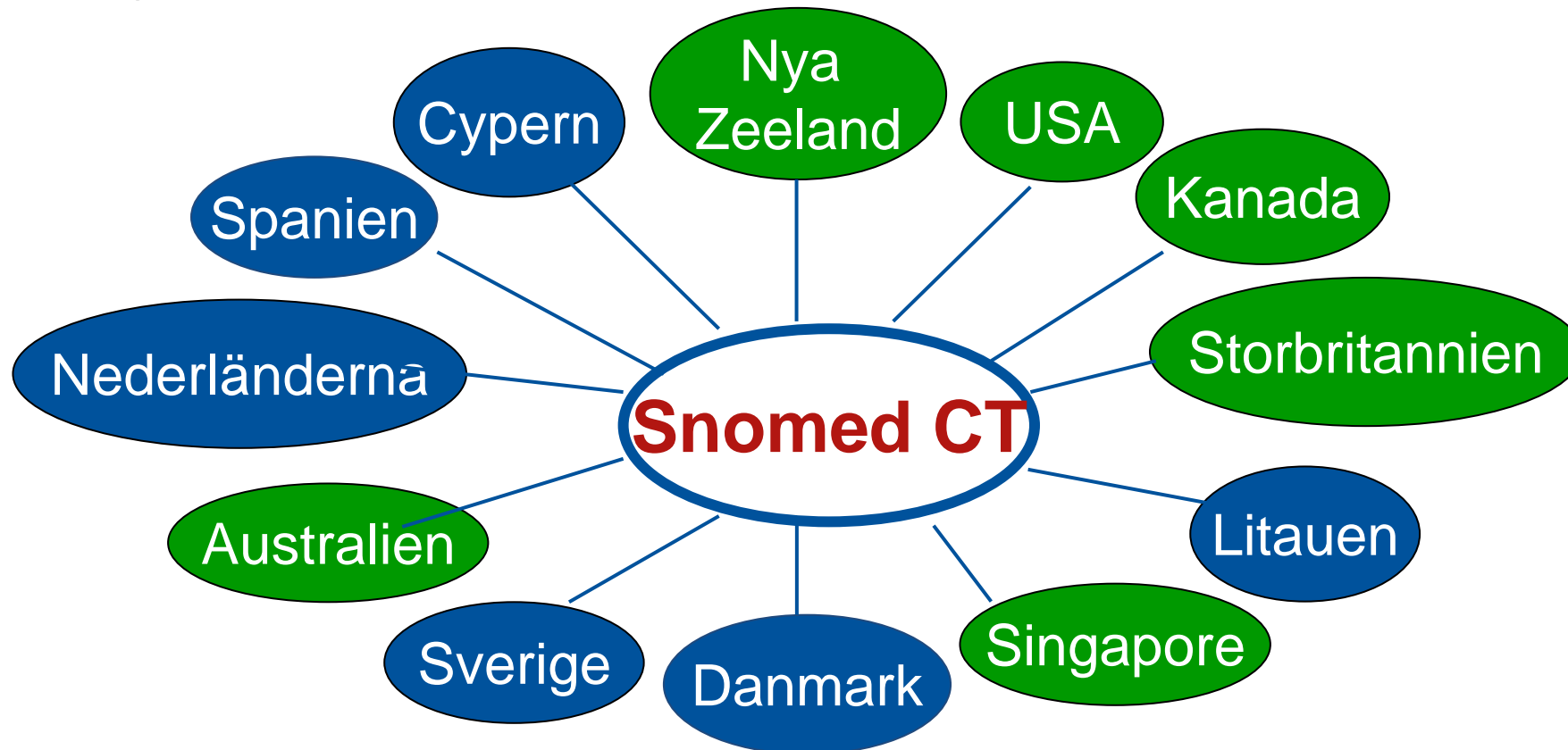
Nationell IT-strategi - Insatsområde informationsstruktur

Målet är en svensk översättning av alla aktiva begrepp i Snomed CT

Vad är Snomed CT?

- 300 000 begrepp inom hälso- och sjukvårdens område
- sammanslagning av ett amerikanskt och ett brittiskt system
- ägs av IHTSDO med 12 medlemsländer

Vad är Snomed CT?

- begrepp, termer och relationer – men inga definitioner
- 19 hierarkier
- multihierarkisk struktur
- hög detaljeringsgrad
- tillåter både rekommenderade termer och synonymer

Snomed CT:s innehåll

begrepps-ID

84114007

begreppets innebörd

fullständig beskrivning

heart failure (disorder)

begreppet

rekommenderad term

heart failure

hjärtsvikt

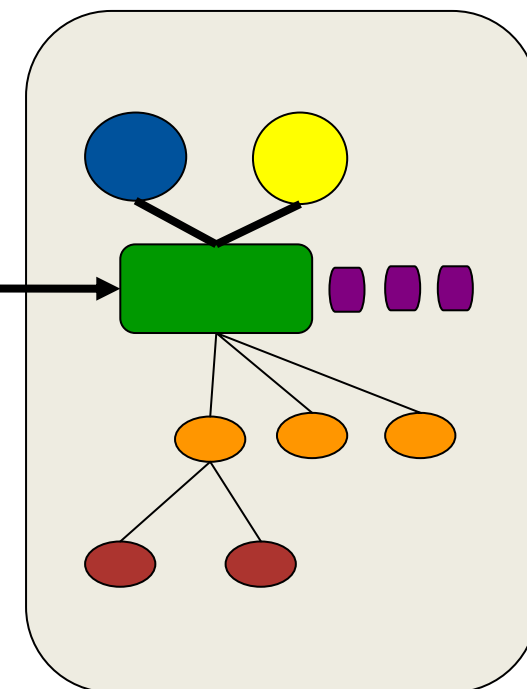

synonym(a) term(er)

cardiac failure

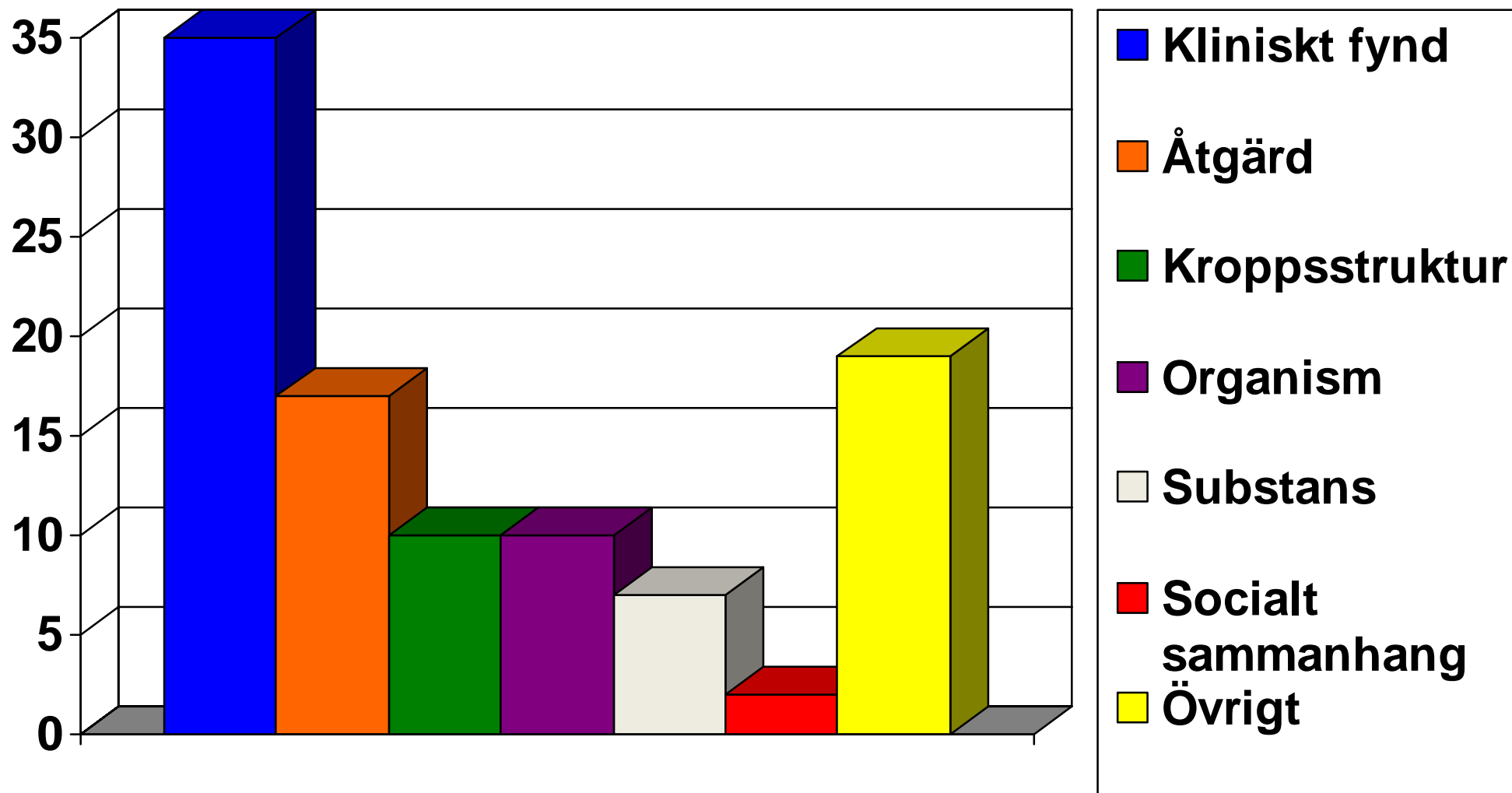
myocardial failure

hjärtinsufficiens

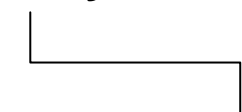

19 hierarkier

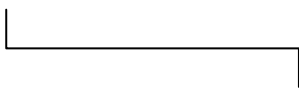
- **kroppsstruktur**
- **kliniskt fynd**
- **åtgärd**
- **observerbar entitet**
- **substans**
- **fysiskt föremål**
- **farmaceutiskt eller biologiskt medel**
- **provmaterial**
- **organism**
- **händelse**
- **omgivning eller geografisk belägenhet**
- **fysisk påverkan**
- **stadieindelning och skalor**
- **bestämningssvärde**
- **upprättad handling**
- **socialt sammanhang**
- **situation som rör specifikt sammanhang**
- **relationsbegrepp**
- **särskilt begrepp**

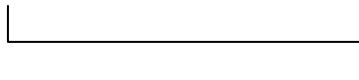
kliniskt fynd

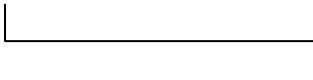
sjukdom och annat avvikande tillstånd

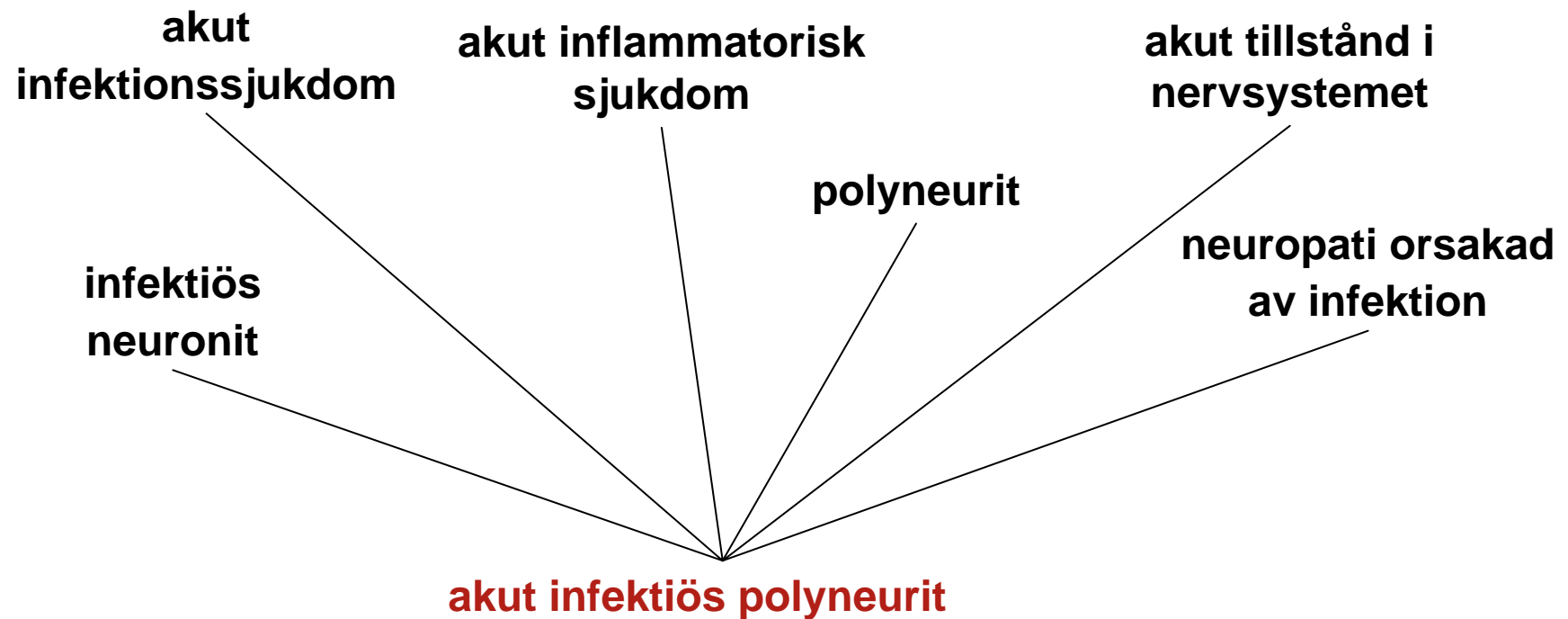
akut sjukdom

akut infektionssjukdom

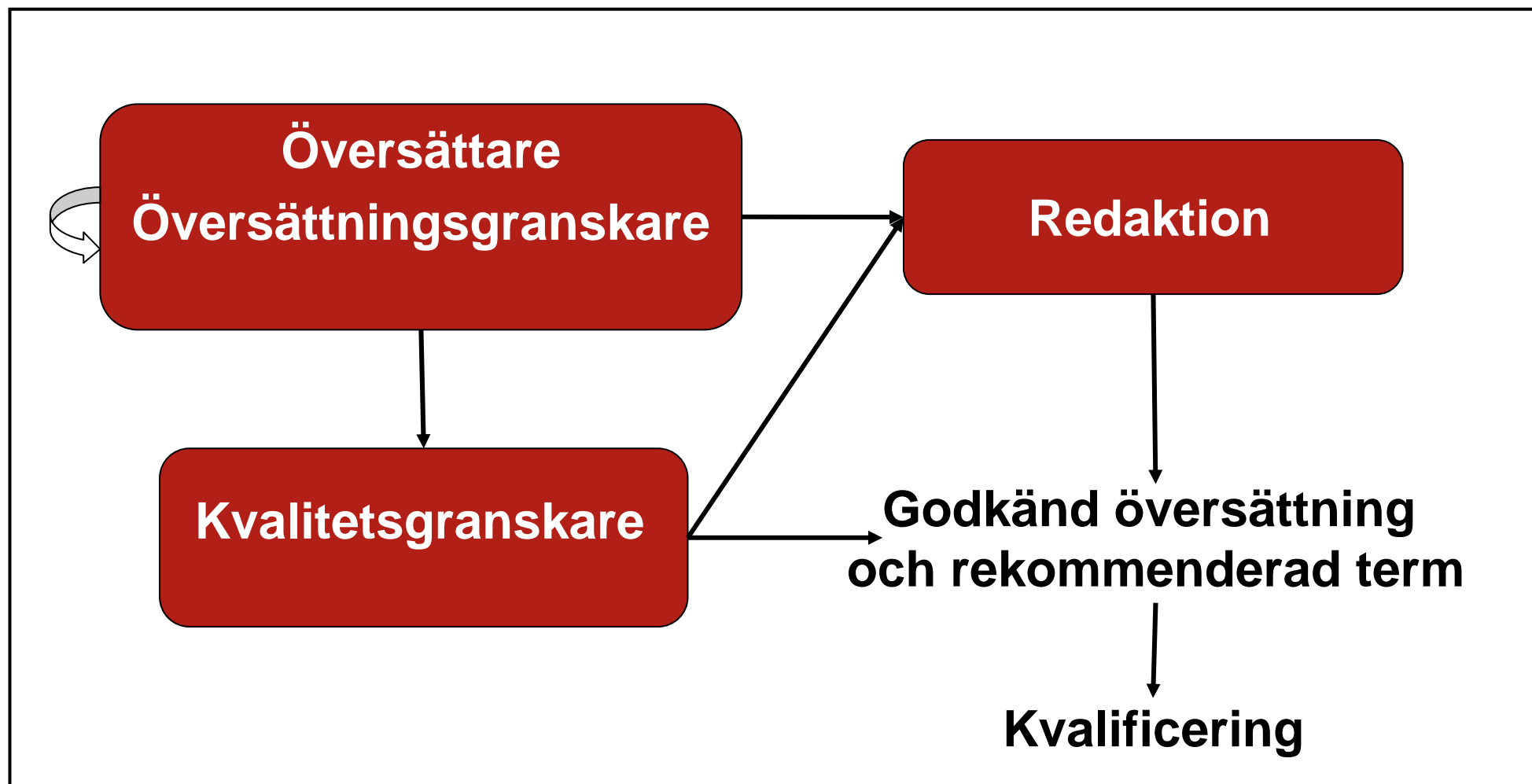
akut infektiös polyneurit

Vilka delar är översatta?

- **kroppsstruktur**
- **kliniskt fynd**
- **åtgärd**
- **observerbar entitet**
- **substans**
- **fysiskt föremål**
- **farmaceutiskt eller biologiskt medel**
- **provmaterial**
- **organism**
- **händelse**
- **omgivning eller geografisk belägenhet**
- **fysisk påverkan**
- **stadieindelning och skalor**
- **bestämningssvärde**
- **upprättad handling**
- **socialt sammanhang**
- **situation som rör specifikt sammanhang**
- **relationsbegrepp**
- **särskilt begrepp**

Översättningsprocessen

Redaktionens arbete

- språkliga riktlinjer
- ämnesexperter
- efterredigering

Språkliga riktlinjer

- **Snomedspråket**
- **Snomed principbeslut**
- klassifikationer (KSH97, KVÅ, KKÅ, ICF)
- medicinska ordböcker

Snomedspråket

riktlinjer för...

- en begreppsorienterad översättning
- valet mellan latin, försvenskat latin, svenska och engelska
- naken eller bestämd form?
- översättning av kulturspecifika begrepp
- allmänna skrivregler

Principbeslut

- översättningen är kontextberoende

Engelsk term:	Skriv ej:	Skriv:	Kommentar:
ventilator RESP. respirator		ventilator RESP. ventilator ALT. respirator	Kontextberoende: Varning för "false friends". Dorland behandlar de engelska ventilator och respirator i stort sett som synonymer, medan Lindskog menar att ventilator är "tekniskt hjälpmedel för att upprätthålla god andning ..." och respirator är "apparat som tillför luft och gaser till lungorna".

Principbeslut

- översättningen är hierarkiberoende

Engelsk term:	Skriv ej:	Skriv:	Kommentar:
emboli RESP. embolus RESP. embolism		emboli RESP. embolism	Skriv emboli om det är den konkreta blodproppen eller "tilltäppningen" som avses. Skriv embolism om det är själva det sjukdomstillstånd att ha embolier som avses. Det innebär att alla poster i disorderhierarkin bör översättas med embolism.

Vad är kvalitet i översättningen?

- begreppet är rätt uppfattat och överfört till svenska förhållanden
- den rekommenderade termen är den som används i klinisk verksamhet

Förutsättningar för översättningen

- kontrollerad översättningsprocess
- begreppsorienterad översättning
- medicinska översättare
- kliniskt verksamma kvalitetsgranskare
- ämnesexperter
- process för språklig konsekvens

Erfarenheter

- Snomed CT är väldigt detaljerat på vissa områden, men mindre täckande på andra
- behov av rensning av den internationella versionen av Snomed CT
- möjlighet att påverka genom öppet deltagande i det internationella samarbetet

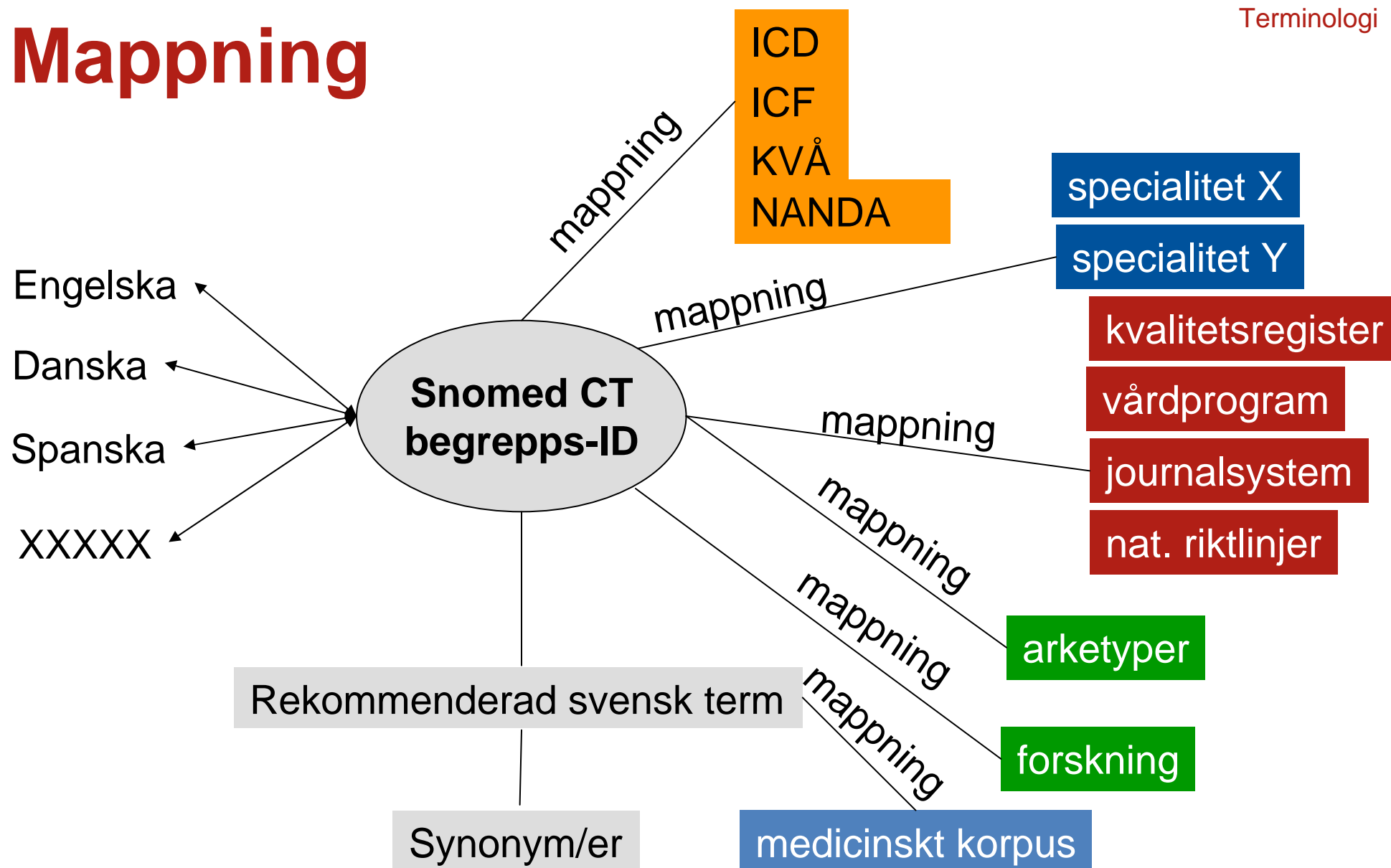
Kvalificering

- metoder för att jämföra innehållet i Snomed CT med behovet inom olika verksamheter
- täcker Snomed CT specifika områden?
- behovet av svenska begrepp
- behovet av synonymer
- städning i det befintliga fackspråket

Ett exempel på kvalificering

- jämförelse av begrepp och termer i Snomed CT och en standardvårdplan för höftrevisionsplastik
- 98 av standardvårdplanens 119 facktermer återfanns i Snomed CT, t.ex. urinkateter, antibiotika och urinvägsinfektion
- 21 av standardvårdplanens 119 facktermer återfanns inte, t.ex. tarmreglerande kost och antidecubitusmadrass
- standardvårdplanens terminologi innehöll förkortningar och synonymer – tillfälle att strama upp fackspråket
- Snomed CT behöver kompletteras för att motsvara svenska behov

Mappning

Socialstyrelsens termbank

<http://app.socialstyrelsen.se/termbank/>

Publicerat

Välkommen till Socialstyrelsens termbank.
Termbanken innehåller begrepp och termer som Socialstyrelsen tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting och privata vårdgivare beslutat att rekommendera för användning inom vård och omsorg. Termbanken innehåller även begrepp och termer som Socialstyrelsen beslutat att normera användningen av. Dessa begrepp och termer publiceras även i Socialstyrelsens föreskrifter.

«« [Tillbaka](#) (gå tillbaka till bladdra)

Snabbsök

Sök efter:

Avancerad sökning
Om du inte hittar vad du söker så prova [avancerad sökning](#)

Term	Definition	Status	Detaljer
upprättad vård- och omsorgsplan	se under kommentar till vård- och omsorgsplan		Visa...
vård och omsorg	åtgärder och insatser till enskilda personer gällande socialtjänst, stöd och service till funktionshindrade samt hälso- och sjukvård enligt gällande lagar		Visa...
vård- och omsorgsplan	plan som beskriver planerad och beslutad vård och omsorg för berörd individ		Visa...
vård- och omsorgsplanering	utförande av vård- och omsorgsplan		Visa...

Har du frågor eller synpunkter? Läs om [webbplatsen](#) eller [kontakta oss!](#)

- utveckla termbanken så att den blir elektroniskt tillgänglig
- mappa termbankens begrepp mot Snomed CT
- komplettera Snomed CT med de svenska begrepp som saknas

Fortsättningen

- färdig översättning vid halvårsskiftet 2010
- översättningen görs tillgänglig för alla som har licens
- förvaltning av den svenska versionen av Snomed CT
- dokumentera och sprida metoder för kvalificering